

Programma 10 Cultuur, Erfgoed, Sport en Vrijetijd

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

Het programma loopt op koers. Op basis van de Uitvoeringsagenda Levendig Brabant 2024-2027 wordt gewerkt aan de realisatie van onze doelstellingen zoals opgenomen in het Beleidskader Levendig Brabant 2030. Zo is de regeling 'Cultuur, erfgoed, sport en vrijetijd in de Mix' vastgesteld, waarbij in totaal € 1,5 mln. beschikbaar wordt gesteld voor vernieuwende samenwerkingsprojecten die bijdragen aan een levendig Brabant voor iedereen (zie nieuwsbericht).

We investeren via verschillende regelingen substantieel in kunst en cultuur. Zo zijn er de meerjarige regeling (2025-2028) voor professionele en amateurkunsten, de Talenthubs en hebben we de regeling inclusief kunst- en cultuuraanbod opengesteld. Daarnaast is, op basis van het Bestuursakkoord 2023-2027, in juli het principebesluit genomen voor een andere financieringsstructuur van het Brabant C fonds, waarbij het fonds een privaat-publiek karakter krijgt. Het doel is dat vanaf 2028 private en publieke partners het fonds gezamenlijk financieren (zie statenmededeling).

In juli is ook samen met het Nationaal Restauratie Fonds (NRF) het Brabants Erfgoedfonds opgericht met een omvang van € 50 mln. Het fonds biedt eigenaren van rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten en cultuurhistorisch waardevolle gebieden de mogelijkheid om financiering aan te vragen voor onderhoud, restauratie, herbestemming, verduurzaming en klimaatadaptatie (zie nieuwsbericht). Tevens is besloten tot investering in een nieuw bezoekerscentrum bij de militaire erevelden in Bergen op Zoom (zie statenmededeling).

Ook dit jaar zet we verder in op het stimuleren van bewegen. Via BrabantSport ondersteunen we met het uitzetten van de zogenaamde 'challenges' initiatieven waarbij dit jaar het thema achterstandswijken centraal staat. Verder zetten we in op het naar Brabant halen van topsportevenementen, zoals het EK BMX Freestyle wat in oktober plaatsvindt in Eindhoven. Ook is tezamen met Brabantse gemeenten het convenant 'de maatschappelijke waarde van sport' ondertekend, waarmee blijvend aandacht wordt gevraagd voor het belang van sport en bewegen, zie nieuwsbericht.

Tot slot is er als opvolger van de campagne 'Brabant Dichtbij Jou' een nieuwe, 3-jarige campagne gestart 'Goed Leven in Brabant' (zie website).

Wat willen we bereiken?

Bevorderen van een passend aanbod

Indicatoren:

- Bezoekersaantallen cultuur, erfgoed en sport.
- Aandeel van de inwoners in Brabant dat jaarlijks cultuur en sport bezoekt of actief beoefent.
Streefwaarde: toename t.o.v. huidige score (er is groei)
- Tevredenheid inwoners met het culturele aanbod.
Aandeel van de inwoners in Brabant dat een positief oordeel heeft over het aanbod in onze provincie van tentoonstellingen, podiumkunsten en bioscopen. Streefwaarde: we streven naar een groeiende tevredenheid (huidige score 7,4 (2023)).
- Tevredenheid inwoners met het sport- en bewegingsaanbod
- Aandeel van de inwoners dat een positief oordeel heeft over het sport- en bewegingsaanbod.
Streefwaarde: we streven naar een groeiende tevredenheid (huidige score 84% (2022)).
- Internationale bezoekers aan Noord-Brabant
Het aantal bezoekers van buiten de provincie die minimaal één nacht in Brabant doorbrengt.
Streefwaarde: we streven naar de 5e plaats in 2027 (huidige score 7e plaats (2022))
- Staat van onderhoud rijksmonumenten
- Percentage rijksmonumenten waarvan de staat van onderhoud matig tot slecht is. Streefwaarde: 15,5% in 2027 (huidige score 17% (2024)).

Het doel ligt op koers. De bezoekersaantallen van cultuur, erfgoed en sport nemen toe en de tevredenheid over het aanbod is hoog. Het internationale bezoek aan Brabant is gestegen en Noord-Brabant heeft nu de 4e plaats t.o.v. andere provincies. Ook het onderhoud van rijksmonumenten verbetert.

Wat gaan we daarvoor doen?

Versterking professionele- en amateurkunst

In juli 2024 zijn 53 professionele kunstinstellingen gehonoreerd binnen de regeling Hedendaagse cultuur Noord-Brabant, paragraaf 1 professionele kunsten; meer dan het aanvankelijke aantal instellingen in 2021-2024. Daarnaast zijn er dit jaar op basis van het afgeronde deel van de bezwaarprocedure aanvullend vier instellingen gehonoreerd, waarmee op dit moment in totaal 57 instellingen zijn gehonoreerd. In totaal ondersteunen wij deze instellingen voor een bedrag van € 34,9 mln. Hiermee kunnen zij in de periode 2025-2028 opnieuw een kleurrijk pakket van hoogstaande culturele activiteiten in onze provincie laten zien.

De regeling is sterk overvraagd. Een groot aantal partijen die niet waren gehonoreerd heeft bezwaar aangetekend. Deze procedure kost meer tijd dan verwacht en loopt in 2025 nog. Wij zijn er niet in geslaagd om de benodigde besluiten binnen de wettelijke termijnen te nemen. Hierover hebben wij uw Staten naar aanleiding van statenvragen op 25 mei jl. geïnformeerd. (Zie: beantwoording schriftelijke vragen culturele subsidies).

Vertellen van verhalen van Brabant

Hier wordt op tal van wijze invulling aan gegeven bijvoorbeeld via de investering in een nieuw bezoekerscentrum bij de militaire erevelden in Bergen op Zoom. Dankzij de financiële steun van de provincie, de gemeenten van de Brabantse Wal en het Vfonds kan nog dit jaar worden begonnen met de bouw van een plek waar de verhalen van de gesneuvelde militairen tot leven komen (zie statenmededeling).

Stimuleren van topsportevenementen met maatschappelijke impact

We ondersteunen jaarlijks 8-10 evenementen en zijn mede-aanjager van (het verankeren van) de maatschappelijke activatie rond topsportevenementen via het BrabantSport Fonds. Zo ondersteunen we dit jaar onder andere Tour of Holland (wielrennen) en EK BMX Freestyle.

Vergroten van de bekendheid van het aanbod

We brengen het vrijetijdsaanbod, passend bij het Brabantse profiel, onder de aandacht bij inwoners en bezoekers via onder andere www.visitbrabant.com, marketingcampagnes en versterking van wandel en fietsroutes van Brabant. Dit doen we in samenwerking met gemeenten. Zo is dit jaar de nieuwe 3-jarige campagne Goed Leven in Brabant van start gegaan.

Wat willen we bereiken?

Bevorderen van breed en divers aanbod met focus op jongeren (inclusief aanbod)

Indicatoren:

- De mate van cultuur-, erfgoed- en bibliotheekbezoek door verschillende groepen die nu minder goed bereikt worden namelijk jongeren, niet-stedelingen en praktisch opgeleiden. Streefwaarde: toename van het percentage inwoners uit verschillende groepen dat cultuur/ erfgoed/ sport beoefent of bezoekt (huidige score: nulmeting)
- Participatiegraad sport onder jongeren 16-29 jaar. Streefwaarden in 2027: jeugd 80% (huidige score 78,8%) en jongvolwassenen 75% (huidige score 59,8%)
- Rapportage publieksbereik: een tweejaarlijkse kwalitatieve rapportage over de mate waarin organisaties in de vier sectoren actief werken aan vergroting en verbreding van het bereikte publiek, 1ste rapportage in 2025

Uit de nulmeting van 2024 blijkt dat jongeren niet ondervertegenwoordigd zijn in het bezoek aan cultuur, erfgoed en bibliotheken – zij zijn zelfs het actiefst. Praktisch opgeleiden en inwoners van niet-stedelijk gebied zijn duidelijk minder vaak bezoekers. De sportdeelname onder jongeren laat een lichte stijging zien. De kwalitatieve rapportage over publieksbereik volgt later dit jaar.

Wat gaan we daarvoor doen?

Stimuleren van inclusief cultuuraanbod

We ondersteunen nieuw en ander aanbod met tijdelijke stimulansen voor groepen die nu nog weinig bediend zijn. Dit doen we via de regeling inclusief kunst- en cultuuraanbod, zie nieuwsbericht. ?

Versterken van erfgoedparticipatie

Met projecten als 'Museumschatjes' voor basisschoolleerlingen en een regeling voor leerlingen van het voortgezet onderwijs stimuleren we museumbezoek bij jongeren. Begin 2025 is daarnaast, op basis van bij bestuursakkoord 2023-2027 beschikbaar gestelde middelen, het project 'junior-conservatoren' mogelijk gemaakt. Dit project richt zich op bezoek door VMBO-studenten van Brabantse musea.

Vergroten mogelijkheden voor uniek sporten/- sporters

We ondersteunen de 7 regionale loketten voor Uniek Sporten. Hierbij gaat het om mensen met een beperking of chronische aandoening om door te geleiden naar aangepast sportaanbod. Daarbij worden de kansrijke initiatieven om bewegingsarmoede tegen te gaan opgespoord en opgewerkt.

Vergroten en verbeteren van het aanbod

Via VisitBrabant ondersteunen we ondernemers in de sector op het gebied van productinnovatie, marketing en ondernemerschap. Tevens realiseren we routestructuren, met name voor fietsers en wandelaars. Aan

de hand van deze routes verbinden we vrijetijdsaanbod en zetten we in op de promotie hiervan. Een voorbeeld hiervan is het Kloosterpad wat afgelopen mei geopend is, zie nieuwsbericht.

Wat willen we bereiken?

Bijdragen aan een gezonde en aantrekkelijke omgeving waar voldoende te beleven is en waar cultuurhistorie behouden blijft

Indicatoren:

- Het aandeel van de Brabantse jongeren en volwassenen dat voldoet aan de beweegrichtlijnen. Streefwaarde 75% in 2030 (huidige score 55% jongeren en 49,3% volwassenen).
- Een kwalitatieve rapportage over de projecten waarin vanuit Levendig Brabant een bijdrage wordt geleverd aan de maatschappelijke opgaven. 1ste rapportage in 2025.

De opwaartse trend in beweeggedrag is bemoedigend, maar er is nog een forse afstand tot de 2030-doelstelling. De bijdrage van Levendig Brabant aan maatschappelijke opgaven kan pas goed worden beoordeeld na beschikbaarheid van de kwalitatieve rapportage over 2025.

Wat gaan we daarvoor doen?

Inzetten van verbeeldingskracht, creativiteit en ontwerpkracht voor maatschappelijke opgaven

Zoals aangegeven in de Uitvoeringsagenda Levendig Brabant 2024-2027 staat 2025 in het teken van het opstellen van een programmatische aanpak. Door verbeeldingskracht, creativiteit en ontwerpkracht te verbinden met de aanpak van onze maatschappelijke opgaven, willen we als overheid meer ervaring opdoen als opdrachtgever voor de creatieve industrie en daarmee tegelijkertijd onze maatschappelijke opgaven verder brengen. En zo dragen we ook bij aan een groeiende markt voor de creatieve industrie. De verwachting is dat de eerste opdracht in oktober 2025 wordt geëffectueerd en betrekking heeft op het vraagstuk van energierechtvaardigheid.

Stimuleren om meer te bewegen

In samenwerking met BrabantSport zetten we dit jaar een challenge in om bewoners van achterstandswijken te stimuleren om meer te bewegen, zie website. Ook ondersteunen we een project waar jongeren worden uitgedaagd via Streets (Urban) Sports in beweging te komen en worden met het project 'Basisschool in Beweging-award' scholen gestimuleerd om bewegen structureel te integreren in de schooldag.

Verbinden met ruimtelijke opgaven

Afgelopen juni is de Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW) herzien. Op de kaart staan de cultuurhistorische erfgoedwaarden die van provinciaal belang zijn. Daarnaast participeren we (waar nodig proactief) in integrale ruimtelijke projecten/ ontwikkelingen waarin erfgoed dominant aanwezig is.

Wat willen we bereiken?

Stimuleren van innovatie en vernieuwing, inclusief talentontwikkeling

Indicatoren:

- Tweejaarlijkse kwalitatieve rapportage over de mate waarin organisaties in de vier sectoren beschikken over innovatievermogen waarbij onder meer gekeken wordt naar nieuwe markten, managementinnovatie, digitale transformatie, sociale innovatie en verduurzaming. 1ste rapportage in 2025.
- Aantal talenten sport en cultuur dat jaarlijks wordt ondersteund via talentontwikkelingsprogramma's van de provincie in cultuur en sport. Streefwaarde: gelijk of meer (huidige score 120 talenten Cultuur en 450 talenten Sport (2023)).

De ondersteuning van talenten in sport en cultuur ligt op peil. De nulmeting voor innovatiekracht moet nog worden uitgevoerd, waardoor er nog geen uitspraak kan worden gedaan over de structurele vernieuwing binnen de sectoren. ?

Wat gaan we daarvoor doen?

Bijdragen aan toptalentontwikkeling Cultuur

We geven uitvoering aan de regeling Talenthubs 2025-2028. Via een 7-tal Talenthubs krijgen circa 90 talenten, die door de sector zelf zijn uitgekozen, ondersteuning op maat via een netwerk in de discipline waarin ze zich bewegen.

Ontwikkeling stimuleren van topsporttalenten

We ondersteunen Brabantse topsporttalenten in het nastreven van hun ambities als topsporter. Dat doen we samen met partners zoals BrabantSport, NOC*NSF en sportbonden in TeamNL Centrum Zuid. Daarnaast verbinden wij gearriveerde topsporters aan Brabant en zetten we ze in als ambassadeur voor (sport & bewegen) in onze provincie.

Versterking van design, ontwerp en AV/film

De planning is erop gericht om in najaar 2025 een aanpak te ontwikkelen die specifiek gericht is op creatieve jonge makers in opleiding, met het doel om hen kennis te laten maken met werken aan de maatschappelijke opgaven. De uitwerking maakt onderdeel uit van de programmatische aanpak die momenteel wordt uitgewerkt in relatie met de prestatie 'inzetten van verbeeldingskracht, creativiteit en ontwerpkracht' (zie doelstelling 'bijdrage aan maatschappelijk opgave').

Ontwikkelingen en onzekerheden

Onzekerheden betreffen met name de uitnutting van subsidieregelingen/projectsubsidies, aangezien de realisatie wordt bepaald door de (timing van) van de subsidieaanvragen.

Financieel overzicht programma Cultuur, erfgoed, sport en vrijetijd

Bedragen x € 1.000

10. Cultuur, Erfgoed, Sport en Vrijetijd	Begroting t/m wijz. 4	Wijziging 5	Begroting t/m wijz. 5
Lasten	58.253	8.314	66.567
Baten	1.180	436	1.616
Saldo baten en lasten	57.073 N	7.878 N	64.951 N